

سازمان آموزش پرورش استثنایی
سازمان آموزش، پژوهش، تربیت، توان

مهارت‌های حرکتی پایه و بنیادی

شماره

اطلاعات شناختی کودکان با اختلال طیف اتیسم

ویژگی‌های حرکتی و الگوهای رفتاری در کودکان دارای اختلال طیف اتیسم

• تأخیر در رشد مهارت‌های حرکتی پایه

• مشکلات هماهنگی و تعادل

• مهارت‌های حرکتی ظریف ضعیف

دانش آموزان اتیستیک معمولاً در مهارت‌های حرکتی ظریف، مانند نوشتن، نقاشی، کار با قیچی یا استفاده از اشیاء کوچک، مشکلاتی دارند. ضعف در این مهارت‌ها می‌تواند به دلیل مشکلات در هماهنگی چشم و دست و نیز کمبود تمرکز باشد.

• نقص در برنامه‌ریزی حرکتی

نقص در برنامه‌ریزی و اجرای حرکات در کودکان مبتلا به اتیسم شایع است. این کودکان در تصمیم‌گیری برای انجام حرکات چندمرحله‌ای یا پیچیده، مانند لباس پوشیدن یا باز کردن درب، دچار مشکل می‌شوند. این موضوع به این دلیل است که آن‌ها نمی‌توانند به خوبی مسیر حرکتی را برنامه‌ریزی کنند.

• حرکات تکراری و کلیشه‌ای

یکی از ویژگی‌های شاخص کودکان مبتلا به اتیسم، حرکات تکراری یا کلیشه‌ای است که شامل تکان دادن دست‌ها، تاب خوردن بدن، پرش‌های مکرر، یا چرخاندن سر می‌شود.

• تنظیم نامناسب قدرت و سرعت حرکات

برخی از کودکان مبتلا به اتیسم در کنترل قدرت و سرعت حرکت خود مشکل دارند. برای مثال، ممکن است اشیاء را با فشار زیاد یا کم بگیرند یا در هنگام دویدن نتوانند سرعت خود را به درستی کنترل کنند.

الگوهای رفتاری در کودکان مبتلا به اتیسم

مشکلات در تعاملات اجتماعی

کودکان مبتلا به اتیسم اغلب در برقراری ارتباط چشمی، خواندن نشانه‌های اجتماعی و تعامل با دیگران دچار مشکل هستند.

رفتارهای تکراری و محدود

کودکان اتیستیک تمایل به رفتارهای محدود و تکراری دارند و ممکن است روی یک فعالیت یا موضوع خاص بیش از حد تمرکز کنند. برای مثال، ممکن است به طور مکرر با یک اسباب‌بازی خاص بازی کنند یا به موضوعات خاصی علاقه نشان دهند.

حساسیت‌های حسی

بسیاری از کودکان اتیستیک حساسیت‌های حسی خاصی دارند. این حساسیت‌ها می‌توانند به صدا، نور، بو، طعم و یا حتی تماس فیزیکی مربوط باشند. برخی کودکان ممکن است به صداهای بلند یا نور شدید واکنش‌های منفی نشان دهند و دیگران ممکن است از لمس شدن یا پوشیدن لباس‌های خاص اجتناب کنند.

تمایل به پیروی از روال‌ها و تغییرات نامطلوب

کودکان مبتلا به اتیسم معمولاً تمایل دارند که طبق روال‌های ثابت عمل کنند و با هرگونه تغییر ناگهانی مشکل دارند.

کاهش توانایی در تعبیر احساسات و هیجانات

کودکان اتیستیک ممکن است در شناسایی و تعبیر هیجانات خود و دیگران مشکل داشته باشند. آن‌ها ممکن است نتوانند احساسات و هیجانات چهره‌ای دیگران را به درستی تشخیص دهند و این موضوع در برقراری ارتباطات اجتماعی مشکل ایجاد می‌کند.

مشکلات در ارتباط کلامی و غیرکلامی

بسیاری از کودکان اتیستیک مشکلات ارتباطی دارند و ممکن است دیرتر از همسالان‌شان شروع به صحبت کنند. حتی در صورتی که بتوانند صحبت کنند، ممکن است در استفاده از زبان برای برقراری ارتباط و بیان نیازها و احساسات مشکل داشته باشند. همچنین، استفاده از اشاره‌ها و زبان بدن برای آن‌ها دشوار است.

پیشنهادهایی برای کمک به بهبود رشد حرکتی و اجتماعی در دانش آموزان مبتلا به اتیسم

برای بهبود وضعیت حرکتی و رفتاری دانش آموزان مبتلا به اتیسم می‌توان از روش‌های زیر استفاده کرد:

کاردرمانی و فیزیوتراپی

این روش‌ها می‌توانند به بهبود مهارت‌های حرکتی ظریف و درشت کمک کنند و باعث تقویت هماهنگی و تعادل شوند.

بازی درمانی و آموزش از طریق بازی

بازی درمانی می‌تواند به دانش آموز کمک کند تا در محیطی سرگرم‌کننده مهارت‌های اجتماعی و حرکتی خود را تقویت کنند.

برنامه‌های تمرین حرکتی ویژه

تمرین‌های متناسب با نیازهای حرکتی و توانایی‌های خاص دانش آموز باید طراحی شوند تا به او در بهبود هماهنگی، تعادل و برنامه‌ریزی حرکتی کمک کنند.

مدیریت حساسیت‌های حسی

ایجاد محیطی که کودک بتواند در آن با کمترین تحریکات حسی اضافی کار کند، به کاهش اضطراب و بهبود تمرکز او کمک می‌کند.

پشتیبانی در برقراری ارتباط کلامی و غیرکلامی

استفاده از روش‌های جایگزین ارتباطی مانند زبان اشاره، استفاده از تصاویر یا برنامه‌های الکترونیکی می‌تواند به بهبود ارتباطات دانش آموز مبتلا به اتیسم کمک کند.

توسعه پیش‌بینی پذیری در برنامه روزمره

برنامه‌ریزی ثابت و روال‌های پیش‌بینی‌پذیر می‌تواند به کاهش اضطراب و افزایش احساس امنیت در کودک کمک کند.